

възможности и трудовия потенциал на населението, особено за неговия престой в трудоспособния интервал от 16 до 65 навършени години. Специално за трудовия потенциал са необходими и оценки за инвалидизиране и реактивиране на населението по възраст.

ПОВЪЗРАСТОВА СМЪРТНОСТ НА МЪЖЕТЕ И ЖЕНИТЕ ПРЕЗ ПЕРИОДА 1985 - 2001 г.

Влиянията на промените на повъзрастовата смъртност върху изменението на средната продължителност на живота са измерени за нашето население чрез вероятности за умирање на мъжете и жените от таблици за смъртност по единични възрасти за периодите 1984-1986, 1991-1993 и 2000-2001 г.¹ Тези таблици характеризират смъртността и преживяемостта на населението през последния петнадесетгодишен период на миналото столетие както преди прехода на страната към пазарна икономика, така и по време на самия преход. Във връзка с него се влошават някои основни демографски характеристики, например смъртността в повечето детски, млади и високи (старчески) възрасти. Увеличението на повъзрастовата смъртност е характерно от началото на периода към пазарна икономика до 1998 г. приблизително и се отразява върху равнището на средната продължителност на живота. След 1998 г. се констатира слабо намаление на същата смъртност по възраст, което води до съответно повишаване на продължителността на живота. По тази причина са използвани вероятностите за умирање през периода 1984-1986 г. преди прехода към пазарна икономика, периода 1991-1993 г. в началото на същия преход и периода 2000-2001 г. в неговия край, когато смъртността намалява в повечето възрасти. Друга основна причина за избора на посочените периоди е сравнимостта на данните за населението по пол и единични възрасти, чрез които са пресметнати вероятностите за умирање. Всички данни за населението са получени от проведените преброявания у нас през 1985, 1992 и 2001 г., които са обективни и по-точни в сравнение с данните на текущата демографска статистика за годините между преброяванията. Както е известно, основният недостатък на данните за тези години е неотчитането на външната миграция на постоянното население на страната, която за разглеждания период 1985-2000 г. е значителна. Изходните вероятности за умирање са представени поотделно за мъжете и жените, защото посочените изменения на повъзрастовата смъртност засягат по-силно мъжкото население. Освен това, както беше отбелязано в началото

¹ Таблиците за периодите 1984-1986 г. и 1991-1993 г. са публикувани от НСИ, таблицата за периода 2000-2001 г. е съставена от С. Цветарски, н-к отдел "Регионална статистика и околна среда" в НСИ. Авторът на настоящата статия му изказва най-голяма благодарност за неговото съгласие да се използва същата таблица в настоящия анализ.